

ПРОФ. ВАЛЕРІАН ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

**ПРОЕКТ МОДЕРНОГО
СВІТОГЛЯДУ**

Нью-Йорк

1957.

ПРОФ. ВАЛЕРІАН ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

ПРОЕКТ МОДЕРНОГО СВІТОГЛЯДУ

PRINTED BY EAST SIDE PRESS, 71 EAST 7TH STREET, NEW YORK N Y

П Е Р Е Д М О В А

Бог дав людині душу з високим творчим понтеціалом, щоби людина була спроможною виконувати три місії: 1) місію життєво-практичну — технічно опанувати динаміку стихій природи та ставати Господарем земної кулі, 2) місію ідейно-інтимну — дидактично опановувати динаміку психічних процесів та ставати духово Титаном та 3) місію етично-громадську — організаційно опановувати динаміку соціальних процесів та ставати Будівничим Царства Божого на землі. Здійснюючи ці три місії людина виявляє свою творчість в трьох царинах: 1) в царині матеріальної культури, творячи техніку та економіку, 2) в царині духової культури, творячи науку та мистецтво і 3) в царині цивілізації, творячи державу та соціально-політичні інституції. Ясно, що поміж цими трьома царинами мусить бути утримовано якнайтісніший контакт, бо ж вони себе взаємно доповнюють та підсилюють. Розуміється, що кожна царина має свої індивідуальні та специфічні методи розбудови і відмінні розвоєві темпи, а тому вселюдський поступ ціхується багатогранністю, багатобарвністю та багатозвучністю. Але на історичному шляху вселюдського бїття періоди поступу чергуються з періодами деприсії, або навіть з періодами занепаду, регресу, відповідно до відмінних об'єктивних обставин та відмінних стимулюючих внутрішніх факторів.

Якраз послідніми часами внаслідок розвосої диспропорції утворилася парадоксальна ситуація: матеріальна культура продовжує невпинно розвиватися, збагачуючи людство все новими та новими здобутками, а в той же час духовна культура спинилася в своєму розвитку через брак нових конструктивних ідей та гасел, а зновже цивілізація навіть почала загрозово занепадати, і то в цілому світі, доказом чого є перманентна криза парламентаризму на Заході та система поліційного терору на Сході. Ясно, що самою важливою та самою актуальною проблемою сьогодняшнього дня є проблема відродження та закріплення цивілізації, бо цивілізація є колискою культури, а занепад цивілізації веде до занепаду культури і тоді людство знижується до стану примітивізму, чи навіть дикунства. Але при цьому треба твердо пам'ятати, що цивілізації неможна відродити та закріпити, ані методами чорної реакції, ані методами кривавої революції, бо чорна реакція вперто тягне людство назад на застарілі позиції феодалізму з його абсолютизмом та кастовою системою, а зновже кривава революція необачно штовхає людство у прірву анархії, розгнужданої сваволі та безвідповідальної демагогії політичних авантюристів, що готові втопити людство в морі крові, аби лише зреалізувати постуляти своєї партійної догми. Значить, цивілізацію можна відродити та закріпити лише методами послідовної та невпинної еволюції, методами продуманих органічних реформ, що кладуть цеглену за цегленою в процесі розбудови нового життя на нових засадах, на засадах поступу народоправства та соціальної справедливості. Перед тим, як розпочинати розбудову, треба мати виготовлений плян розбудови, а знов же цей плян треба обперти на певній ідеологічній платформі, а цю платформу треба погодити з ідей-

ними засадами світогляду. Значить, підготовчу працю треба виконати в трьох етапах: 1) насамперед сформулювати засади світогляду — це є сфера філософії, 2) потім сформулювати ідеологічні гасла — це є сфера етики і 3) нарешті випрацювати проект нового суспільного ладу — це є сфера економіки та соціально-політичної прагматики.

Кожна людина, а тим більше людина освідчена, му- сить мати всеохоплюючий, суцільний та науково обґрун- тований світогляд, бо жити без світогляду — це значить з заплющеними очима блукати навмання в лабіринті життєвих контрастів та противенств, незнаючи наперед куди доля заведе, а мати світогляд — це значить широко- відкритими очима дивитися на Божий світ, розуміти все, що діється навкруги та бачити ясно шляхи, якими треба йти до досягнення життєвої мети. Розуміється, що лише одиниці можуть власними силами випрацювати для себе свій власний індивідуальний світогляд, бо для цього треба мати здібність критично мислити, треба мати певний запас теоритичного знання та треба мати певний запас життєво- го досвіду. Тому то широкі маси звичайно послуговуються вже готовим світоглядом, що знайшов собі масове поши- рення. Якраз вже від довшого часу знайшли собі масове поширення два світогляди: ідеалістичний, побудований на засадах теїзму та матеріялістичний, побудований на засадах атеїзму. Але обидва ці світогляди вже не відпові- дають вимогам сучасної, так скажемо, доби, бо вони вже застарілі та заодсталі. Життя так далеко пішло вперед, що вже треба дивитися на світ новими очима та думати новими категоріями, шукаючи нових шляхів до нової Правди. Отож, „проект модерного світогляду” і має всі вальори, щоби служити потребам новітньої доби, бо він базується на провідних ідеях ідеократизму, цієї новіт-

ньої філософичної течії, яка, утримуючи тісний контакт з новітньою наукою, має спроможність робити правильну аналізу обставин сучасности, робити правильні прогнози розвоєвих тенденцій та встановляти правильні гороскопи на майбутнє. Сподіваючись, що „проект” допоможе читачам правильно орієнтуватись в складних обставинах сучасности, і випускає в світ свою працю.

Автор.

В С Т У П

Бог та Його свідома воля, або матерія та сліпий випадок — ось дві протилежні онтологічні формули сучасної філософії, що дають початок двом самостійним напрямкам філософічного мислення: одному розгорнутому в аспекті теїзму та другому розгорнутому в аспекті атеїзму. Теїсти своїм методологічним принципом прийняли віру і через містецизм прийшли до спіритуалізму, як онтологічної бази, а звідси прийшли до ідеалізму, як світоглядової концепції. Ідеалізм — це є віра в примат Духу над матерією, це є віра в пріоритет духових інтересів над інтересами буденними, це є віра в спорідненість людської душі з Богом.

Атеїсти своїм методологічним принципом прийняли розум і через раціоналізм прийшли до позитивізму, як онтологічної бази, а звідси прийшли до матеріалізму, як світоглядової концепції. Матеріалізм — це є деморалізуюча по-рожнеча атеїзму, це є деморалізуюча безідейність утилітаризму, це є деморалізуюча деградація людської душі згідно з теорією дарвінізму. Отже, утворилось дві світоглядові концепції, що себе взаємно поборюють та заперечують. Вже самий факт існування двох протилежних світоглядових концепцій є явищем трагічним, бо свідчить воно, що людський розум не знайшов в собі сили дати єдине всіх зобов'язуюче глибинне та вичерпне розв'язання основної онтологічної проблеми, бо ж Правда є єдина та абсолютна, а на-

томість розум дав альтернативне розв'язання, тобто і так, і сяк, кому що подобається, буцім то існує дві правди, однаково глибинні та однаково зобов'язуючі. Альтернативне розв'язання основної проблеми свідчить не лише про роздвоєння людського мислення, але також і про роздвоєння людського „Я”, бо альтернативне розв'язання вселює в душу скептицизм, а за ним приходять дефетизм та нігілізм, тобто душевна порожнеча.

Стан такої духової прострації підсилили ще дві фатальні аномалії, які створилися в процесі дальнішого розгортання ідей. Ідеалісти, що плекали культ свободи цілком логічно прийшли до адорації індивідуалістичного волюнтаризму, бо він забезпечує якнайширшу свободу поступовання. Таким чином ідеалісти-мрійники стали індивідуалістами-пробовниками. Розуміється, що це була протиприродна парадоксальна ірраціональна метаморфоза, бо ж ідеаліст та індивідуаліст — це є люди різного психічного настановлення. Матеріялісти, прийнявши теорію марксизму з його твердженням про процес концентрації капіталів та пролетаризації мас, повірили у неминучість соціальної революції, після якої буде настановлено новий суспільний лад — соціалізм. Таким чином матеріялісти-егоїсти стали соціалістами-суспільниками. Розуміється, що це була протиприродна парадоксальна та ірраціональна метаморфоза, бо ж матеріяліст та соціаліст — це є люди різного психічного настановлення. Ясно, що цілком, природним було би, коли б ідеалісти-мрійники стали соціалістами-суспільниками і знов же цілком природньо було би, коли б матеріялісти-егоїсти стали індивідуалістами-пробовниками. Але так не сталося, а сталося навпаки і це надзвичайно скомплікувало ситуацію та утруднило орієнтацію.

Отож, ідеалісти-індивідуалісти стали пропагаторами

свободи во всіх її виявах — свободи економічної, соціальної, політичної, національної та релігійної, тоб то стали романтиками буржуазного лібералізму та парламентарного демократизму. Матеріялісти-соціялісти стали пропагаторами класової свідомости, класової боротьби та соціальної революції, тоб то стали романтиками політичного радикалізму та соціального максималізму. Поміж цими двома угрупованнями почалася гостра полеміка, але всетаки вона велась в коректному тоні бо обидві сторони розуміли, що ще не скоро закінчиться процес концентрації капіталів, а значить не скоро розпочнеться соціальна революція, а тому покищо треба плекати мирне співжиття в рямцях буржуазного ладу. І ось несподіванно для цілого світу в Росії большевики захопили владу в свої руки і фактично розпочали соціальну революцію, ломаючи буржуазний лад та розбудовуючи комунізм. Світ поділився на два ідеологічні табори: капіталістичний та комуністичний і поміж ними почалася холодна війна. Холодна війна тягнеться вже довший час, поглинула вона велитеньські матеріяльні засоби зужиті на пропаганду та на озброєння, а всетаки не видно їй ні кінця ні краю, бо як вже виявилось, в ній не переможе ані капіталізм, ані комунізм. Капіталізм непереможе тому що він вже зістарівся, вже віддав людству все, що міг дати, а тому існує далі лише по інерції. Комунізм неможе перемогти, бо вже втратив довір'я у широкому світі, виявивши себе повним банкрутом: комуністи обіцяли побудувати рай на землі, а побудували натомість пекло, обіцяли дати свободу, а натомість встановили поліційний режим з системою рабства та кріпацтва. Холодна війна є великим нещастям, бо ослаблює обидві сторони і матеріяльно, і морально, ослаблюючи творчий етузіязм. Правда, невиключена можливість, що якась несподівана подія викличе вибух справжньої кривавої війни,

а це вже була би ще страшніша катастрофа, бо кривава війна при теперішніх технічних спроможностях виказала би страшний балянс: мільйони вбитих, мільйони покалічених та сплюндровання цілих країн, а всеодно конфлікт не був би розв'язаний остаточно, а лише дочасно. Ще є і третя еventуальність: холодна війна може бути припинена проголошенням принципу мирної коекзистенції, коли бувші вороги стануть діловими контрагентами. Ясно, що такий оборот був би корисним для комунізму, а в той же час був би шкідливим для цілого людства, бо означав би, що вільний світ визнав комуністичний режим легальною соціально-політичною системою, а значить визнав би практику кривавого терору легальною системою управління, а рабство та кріпацтво визнав би легальною формою розв'язання соціальної проблеми.

Значить людство опинилося в критичному стані, бо перед ним в перспективі розгортаються лише три шляхи: або холодна війна, або кривава війна, або мирна коекзистенція, а всі ці шляхи сакраментально ведуть людство до занепаду, до руїни, до загибелі цивілізації та культури. Врятувати людство можна лише єдиним радикальним методом: треба мати сміливість почати розбудову нового суспільного ладу більш конструктивного, більш поступового та більш справедливого, аніж капіталізм та комунізм. Цей новий суспільний лад треба базувати на новій ідеологічній плятформі відповідно до ідейних засад нового світогляду. Зновже новий світогляд має бути органічно пов'язаний з новою філософічною концепцією, а нею є якраз ідеократизм.

Матеріалісти визнавали матерію вічною, тоб то абсолютною, а тому що два абсолюти побіч себе існувати не можуть, вони відкидали ідею Бога і були моністами-атеїста-

ми-раціоналістами. Ідеалісти визнавали існування Бога, а тому були моністами-теїстами-містиками, бо приймали ідею Бога вірою. Ідеократи визнають Бога праджерелом буття, а тому є вони монократами-теїстами-раціоналістами, бо приймають ідею Бога розумом. Як раціоналісти, ідеократи свій теїзм аргументують логічними усудженнями, що є фактично аксіомами, тоб то категоричними імперативами такого діапазону: 1) все, що екзистує, екзистує не лише в уяві людини, як суб'єктивна фікція, але існує об'єктивна, як реальний факт; це є принцип екзистенціалізму; значить, фікціями є лише чисто теоретичні абстрактні поняття, як лише умовні противенства до реальних фактів; отже, фікціями є такі поняття: небуття, ніщо, абсолютна порожнеча, бо вони є противенствами до буття, щось, повнота; 2) все, що екзистує, мусить мати реальну основу; це є принцип емпіризму; значить, без основи, чи поза основою щобудь екзистувати не може; значить, із нічого не може зродитись щось, а також щось не може обернутися в ніщо; 3) все, що екзистує, є наслідком якоїсь причини; це є принцип кавзалізму; значить, без причини, само-собою що будь зродитись не може; 4) причина породжує явище, а це явище само стає причиною для другого явища, а це друге явище стає причиною для третього явища і т. д.; це є принцип континуїти; значить, буття — це є нерозривний ланцюг причин та явищ і явищ та причин.

Матеріялісти вважають, що буття — це є вічний рух у вічній матерії, а значить лянцюг континуїти не має ані початку, ані кінця. Ідеалісти вважають, що Бог створив буття, а тому лянцюг континуїти має і початок, і кінець, хоч поміж початком та кінцем і вкладаються більйони, або навіть трильйони років, чи інших одиниць часу. Ідеократи вважають, що реальна дійсність виявляє себе в трьох ста-

нах: як існування, як буття, як життя; існування є вічне, бо не має ані початку, ані кінця; буття є безсмертне, бо має початок, але не буде мати кінця, бо Бог творив, творить та буде творити вічно; життя є короткотривале, бо поміж початком та кінцем вкладаються лише десятки та як виняток сотні років для поодиноких істот і сотні тисяч років для життєвого процесу цілому. Існування — це є сфера Бога, буття — це є сфера космосу, а життя — це є сфера землі та можливо і ще деяких планет подібних до землі. Буття — це є реальний феномен, а тому мусить мати первопричину та первооснову, тобто єдене праджерело. Ідеократи визнають, що первопричиною буття є Воля Божа, а первоосною буття є Дух, що в процесі трансформації перетворюється в субстанціональну масу, яка служить матеріалом при формованні феноменів буття. Шляхом таких логічних усуджень прийшли ідеократи до пересвідчення, що існування Бога є безперечним реальним фактом, а тому ідея Бога має стати центральною ідеєю онтології, як категоричний імператив логічного мислення.

Визнавши існування Бога, ідеократи визнали існування лише єдиної абсолютної Правди, а тому рішуче поборюють практику толерування сучасною філософією двох псевдонаукових витворів: а) доктрини релятивізму та б) системи антиподів. Доктрина релятивізму встановляє, що немає на світі нічого абсолютного, що все є релятивне, а значить релятивною є Правда, релятивним є Добро, релятивною є Краса, а значить можуть існувати побіч себе дві правди — теїзм та атеїзм, дві моралі — буржуазна та пролетарська, дві краси — мистецька та натуралістична; значить моральним є все, що вигідне, а неморальним все, що шкодить; значить мета виправдує засоби, а тому дозволено при потребі чорне вибілювати, а біле очорнювати; значить найви-

цю варгістю є гроші, бо за гроші можна купити все навіть людську душу, тобто найняти наймитів, які кричати-муть „слава” своєму панові без огляду на те чи він робить добро, чи зло. Отже, доктрина релятивізму є псевдонауковою, є деморалізуючою, є деструктивною, а тому немає права на підтримку.

Доктрина релятивізму була відповідним ґрунтом, на якому закріпилась практика алтернативного розв'язання засадничих проблем, наслідком чого знайшла собі признання з боку філософії ціла низка антиподів: теїзм та атеїзм, містицизм та раціоналізм, спіритуалізм та позитивізм, ідеалізм та матеріалізм, індивідуалізм та колективізм, абсолютизм та демократизм іт. д. . . Треба пам'ятати, що антиподи є однокі, половинчаті, а тому танденційні. Отож, в інтересах поступу, повноти та об'єктивності треба старатися сполучувати антиподи в синтезу, бо тоді утворюється новий феномен і то вищого щабля, бо в синтезі негативні риси антиподів себе взаємно нейтралізують, а позитивні себе взаємно підсилюють. Клясичним прикладом синтези двох антиподів є синтеза свободи та дисципліни, бо зроджується правопорядок, як феномен вищого щабля. Негативною рисою свободи є сваволя, а позитивною рисою є самодіяльність; зновже негативною рисою дисципліни є тиранія, а позитивною є однастайність. Отже, при правопорядку не може бути проявів сваволі бо буде дисципліна, та не може бути проявів тиранії, бо буде свобода, а зновже свобода та дисципліна будуть себе взаємно скріплювати, бо чим буде глибша дисципліна, тим може бути ширша свобода. Значить, лише дисциплінованій громаді можна приділити широкі права. Наведений приклад дає підстави зробити висновок, що в інтересах поступу треба старатися всі антиподи сполучити в синтезу і таким способом їх зліквідувати. Іду-

чі цим шляхом, ідеократи встановили, що атеїстично-раціоналістичний позитивізм матеріалізму та теїстично-містичний спіритуалізм ідеалізму дають в синтезі монократично-метефізичний емпіризм ідеократизму. Таким чином ідеократи ідею Бога ставлять центральною ідеєю своєї онтології, тоб то свою філософію підносять на щабель теософії, з висот якої відкриваються для світорозуміння найширші обрії. Із ідеї Бога логічно вилонюється ідея людської гідності, бо ж якщо є Бог, то людина має душу, як іскру Божого маєстату. Зновже, із ідеї людської гідності логічно вилонюється ідея месіянїзму людства, тоб то провіденціального призначення людству будувати Царство Боже не землі. Ці три ідеї лягли в основу ідеократизму, як новітньої філософїчної концепції, що послуговується цим титулом. Отож, ідею Бога покладено в основу онтології, ідею людської гідності покладено в основу психології, а ідею месіянїзму покладено в основу соціології.

О Н Т О Л О Г І Я

Бог не є абстрактною ідеєю повноцілості, як синтеза всіх синтез, але є реально існуючою Істотою, як самостійний Суб'єкт, як окремий Індивідуум — так повчас сучасна теософія на основі власних логічних усуджень та на основі імперативних тверджень сучасної науки. Як діюча Особа, Бог поєднує в собі дві іпостасі: емпіричну основу та метафізичне єство. Емпіричною основою є безмежний, вічний та безмірний Дух, що все собою оточує та все собою наповнює, а тому реальним фактом є старовинна ідея пантеїзму, бо дійсно все екзистує в Бозі, бо дійсно Дух є середовищем всіх без винятку феноменів та процесів буття.

Метафізичним єством Бога є абсолютна Свідомість, що уособнює себе, як „Я”, яке диспонує абсолютним потенціалом всезнаючого Розуму, всевідчуваючого Серця та всемогутньої Волі. „Я” та Дух в синтезі творять маєстат Абсолюту, що є Творцем, Опікуном та Судією всіх проявів буття.

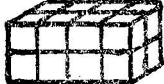

Бог творить буття в двох етапах: творить плян будови та реалізує цей плян. Отже, існує три світи: світ абсолютний або ідеальний, світ трансцедентний та світ субстанціональний. Світ абсолютний — це є сфера Бога, як Творця буття; світ трансцедентний — це є сфера Божих ідей, як плянів будови та Божих законів, як шляхів реалізації цих плянів; світ субстанціональний — це є сфера субстанціональної маси, яка служить матеріалом при реалізації плянів будови. Субстанціональний світ підлягає трьом законам: законові

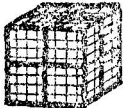
простору, законів часу та законів маси; трансцендентний світ підлягає трьом законам: законів логічної гармонії, законів етичної гармонії та законів естетичної гармонії; абсолютний світ не підлягає жодним законам, бо він сам є праджерелом всіх законів. Субстанціональний світ — це є фактично космос, як система всесвітів. Щоби сприйняти своєю свідомістю всю величність та величавість космосу треба архітектоніку його намалювати в своїй уяві в таких наростаючих масштабах: сонце, земля та ще декілька сусідніх планет творять нашу соняшну систему; наша соняшна система та ще декілька сусідніх соняшних систем творять сузір'я планет; наше сузір'я та ще декілька сусідніх сузір'їв творять універс; універси творять всесвіт, а ситема всесвітів творить космос, як кінцевий феномен буття.

Реальна дійсність виявляє себе в двох стадіях: як якість та як кількість. Якість є підставовою основою, а кількість є відводженням, дериватом якості. Якість характеризується тим, що є монолітною, тобто суцільною, а значить немає жодної структури. А кількість характеризується тим, що складається з окремих одиниць, розуміється, різного масштабу, різного діапазону, тобто має свою специфічну структуру. Буття належить до стадії кількості, а тому всі його феномени мають ту чи іншу структуру. Про структуру феноменів буття трактують три теорії: атомна, електронна та ідова. Атомна теорія встановляє, що атоми є кінцевими одиницями при поділі елементів, які вже далі не діляться, а значить є неподільними, тобто вічними. Значить, вічною є матерія бо складається з атомів. Науково було встановлено число елементів з зазначенням атомовії ваги кожного елемента, а на цьому матеріалі була побудована періодична система елементів, що лягла в основу хімії. Атомна теорія встановляла, що основною субстанцією є лише матерія, а енергія

є лише властивістю матерії. З цього логічно виводилось, що де немає матерії, там не може бути і енергії. На зміну атомної теорії прийшла електронна теорія. Вчені з початку апіорно, а потім експериментально стали доводити, що атоми є комплексами бо складаються з менших одиниць: протонів, нейтронів та електронів. Дійсно, при розчепленні атомів витворювалась велика кількість нуклеарної чи термоядерної енергії. Це дало підстави вважати, що матерія — це є сконденсована енергія у звязанному стані. Значить, був розвіяний міт про вічність матерії, бо вічною вже вважалась енергія. Електронна теорія не в стані була пояснити природу психічних процесів, а тому ідеократи вважали потрібним пропагувати свою власну теорію — ідову. Ідова теорія встановляє, що протони, нейтрони та електрони є комплексами бо складаються з менших одиниць — ідеонів, а зновже ідеони складаються з ідів, а вже іди є неподільними одиницями. Хоч іди і є неподільними одиницями, однак вони не є вічними, бо родяться вони в процесі трансформації Духу, тобто в процесі коли якість перетворюється в кількість. Значить іди є початковими одиницями кількості. Іди концентрацією утворюють ідеони, що є збудниками психічних процесів; ідеони концентрацією утворюють енергони, що є збудниками енергетичних процесів; енергони концентрацією утворюють атерони, що є складниками при формованні матеріяльних комплексів; всі фази процесу концентрації показує наступна схема:

СХЕМА ФОРМОВАННЯ СТРУКТУРАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ

Структуральна одиниця	Коефіцієнт концентрації	Профіль концентрації	Характеристика
Ід	1		Іди служать матеріалом при формованні думо, почувань, волевих імпульсів, рефлексій та емоцій.
Двох-ідовий ідеон або біід	2		Бііди є збудниками рефлексій мислення та емоцій почування та хотіння.
Трьох-ідовий ідеон або тріід	3		Трііди є збудниками процесів трансформації психічних проєкцій у вражіння.
Чотирьох-ідовий ідеон або тетраід	4		Тетраіди формують волеві імпульси на ґрунті відрухів інстинктів.
Восьми-ідовий ідеон або октоід чи Ен	8		Ени творять соняшну масу і приходять на землю в промінях сонця.
Двох-еновий енергон або біен	16		Бієни є збудниками біологічних процесів.
Трьох-еновий енергон або тріен	24		Трієни є збудниками хімічних процесів.

Структуральна одиниця	Коефіцієнт концентрації	Профіль концентрації	Характеристика
Чотирьох-еновий енергон або тетраен	32		Тетраени є збудниками фізичних процесів.
Восьми-еновий енергон або октоен чи Ат	64		Ати є початковими одиницями матерії.
Двох-атовий атерон або біат	128		Біати є складниками клітин в організмі людей та тварин.
Трьох-атовий атерон або тріат	192		Тріати є складниками клітин в організмі рослин.
Чотирьох-атовий атерон або тетраат	256		Тетраати є складниками молекул.
Восьми-атовий атерон або октоат чи Атом	512		Атоми є складниками елементів.

Слово „Ід” утворено із початкових літер двох слів: імагінарна (уявна) дрібнина. Іди творяться в процесі трансформації Духу, коли якість перетворюється в кількість, а тому Іди є початковими одиницями буття. По своїй будові Іди уявляють собою правильні куби, тобто шостигранники. Іди служать матеріалом при формованні думок, почувань та волєвих імпульсів, а також при формованні рефлексій мислення та емоцій почування і хотіння. Іди мають високий потенціал взаємної гравітації, а тому утворюють комплекси — ідеони чотирьох шаблів: 1) бііди, що служать збудниками рефлексій та емоцій, 2) трііди, що служать збудниками трансформації психічних проєкцій у вражіння та спостереження на ґрунті аналогій та асоціацій, 3) тетраіди трансформують відрухи інстинктів у волєві імпульси, 4) октоіди чи ени є початковими одиницями енергії; вони творять соняшну масу і приходять на землю в проміннях сонця. Ени творять комплекси — енергони чотирьох шаблів: 1) бієни є збудниками біологічних процесів, 2) трієни є збудниками хімічних процесів, 3) тетраєни є збудниками фізичних процесів та авищ, 4) октоєни чи ати є початковими одиницями матерії; вони творяться або концентрацією енів, або розпадом матеріальних феноменів (розпад клітин мертвого організму). Стільке існує родів атів, скільке існує родів елементів, бо ати є ембріонами елементів. Ати творять комплекси — атерони чотирьох шаблів: 1) біати служать складниками клітин в організмах людей та тварин (біат азоту, біат кисня, біат водня і т. д.), 2) тріати служать складниками клітин в організмах рослин (тріат азоту, тріат кисня, тріат водня і т. д.), 3) тетраати служать складниками при формованні молекул мінералів та хімічних сполук (тетраат водня, тетраат кисня, тетраат сірки і т. д.), 4) октоати або Атоми творять масу елементів. Елементи — це є

односкладові тіла, що існують або як самородки (золото, срібло, платина, сірка і т. д.), або як продукти технологічного оброблення сирівців (хімічно-чисті метали та маталоїди).

Іди, Ени, Ати, Атоми, клітини, молекули, живі організми, масиви мінералів, земля, соняшна система, космос — ось нерозривний ланцюг континуїти буття. При всій своїй величності та величавості буття є всетаки лише дериватом Духу, тобто обмеженою кількістю в безмежності якості.

ПСИХОЛОГІЯ

Бог дав людині душу і тим поставив людину на найвишому щаблі гієрархічної драбини. Дійсно, на першому щаблі стоїть елемент, бо в нього відбуваються лише фізичні процеси; на другому щаблі стоїть мінерал, бо в ньому відбуваються і фізичні, і хімічні процеси; на третьому щаблі стоїть рослина, бо в ній відбуваються біологічні процеси; на четвертому щаблі стоїть тварина, бо в ній відбуваються автоматичні психічні процеси, як рефлексії мислення та емоції почування і хотіння; на п'ятому найвищому щаблі стоїть людина, в душі якої відбуваються процеси свідомої творчості.

Людина — це є синтеза тіла та душі; не формальна симбіоза, але повна синтеза, бо закони душі мають певний вплив і на тіло, а закони тіла мають певний вплив і на душу. Тіло це є комплекс органів, що виконують специфічні функції для задоволення потреб цілого організму. Органи поділяються на дві категорії: органи внутрішнього діяння (мозок, серце, легені, шлунок) та органи зовнішнього діяння, що утримують контакт тіла з його найближчим оточенням; це є органи зmysлів: очі, як органи зору, вуха, як органи слуху, ніс, як орган нюху, язик, як орган смаку та пучки пальців, як органи дотику. Органи зmysлів одержують із зовнішнього світу подражнення передають це подражнення по нервовій системі до мозку, там це подражнення трансфор-

мується у психічну проєкцію, а зновже ця проєкція по аналогії чи асоціації трансформується у вражіння чи спостереження. Вражіння та спостереження — це і є життєвий досвід людини. Значить, чим довше людина живе, тим багатшим є її життєвий досвід.

Людина є щасливою істотою, бо диспонує великим даром — даром слова, тобто може передати другій людині словами свої враження та спостереження, а зновже ця друга людина може ці слова зрозуміти та тим збагатити свій життєвий досвід. Живучи суспільним життям, людина перебуває в сталому контакті з іншими людьми, тобто стало відбувається взаємний обмін життєвим досвідом. Інтенсивність автоматичних психічних процесів залежить від темпераменту людини, а темперамент людини визначається інтенсивністю впливів елементів спадковості. Темперамент людини під впливом вихови перероджується у характер людини.

Душа є іскрою маєстату Творця, а тому має високий творчий потенціал. Людині приділено широчезне життєве коло, в межах якого людина може вільно виявляти свою творчу ініціативу. Зновже, щоби людина не збочувала з прямого шляху, не сходила на манівці, Бог приділив людині три закони-договорки: закон логічної гармонії, закон етичної гармонії, закон естетичної гармонії. Отже, люди мусять твердо пам'ятати, що все, що не є логічне, не є мудре, а все, що не є етичне, не є чесне і все, що не є естетичне, не є мистецьке. І ось люди доброї волі, люди розважні та дисципліновані чуйно прислухаються до голосу перестороги цих трьох законів, а тому ніколи не збочують з прямого шляху, а йдуть все вперед та вперед, все вгору та вгору, але люди злої волі, люди зарозумілі та вперті, цілковито ігнорують голос перестороги цих трьох законів та само-

вільно ідуть куди їм хочеться, а тому скоро збочують та сходять на манівці, чи то в нетри чорної реакції, чи то в полум'я кривавої революції. Отож, на довгому історичному шляху люди доброї волі створили багато високошляхотно-го, конструктивного та корисного, а в той же час люди злої волі створили багато шкідливого, деструктивного та понижуючого. Напр. в царині матеріальної культури люди доброї волі створили найрізноманітніші приладдя, що допомагають людині при праці, створили найскладніші машини, що самі виконують тяжку працю, створили найчутливіші апарати, що автоматично контролюють та регулюють працю машин, так що людині залишається лише загальний нагляд, а в той же час люди злої волі створили найрізноманітніші середники, що несуть смерть та руйни; в царині духової культури люди доброї волі створили науку та мистецтво, а в той же час люди злої волі затроїли душу нігілізмом атеїзму, дефетизмом доктрини релятивізму та примітивізмом натуралізму; в царині цивілізації люди доброї волі створили етику, створили правний кодекс і на ньому побудували правопорядок, створили парламентаризм, забезпечили масам елементарні громадянські права, а в той же час люди злої волі створили абсолютизм та диктатуру, що принесли людству деспотію та тиранію, створили інститут рабства та кріпачства, чим поставили вільних людей на становище робочої худоби, створили поліцейний режим з системою кривавого терору.

Якраз завданням вселюдського поступу і є старатися скріплювати та підсилювати добро і поборювати та ліквідувати зло. Розуміється, що поборювати зло треба найрізноманітнішими методами: А) і законодавчими актами, спрямованими на поборювання насильства, сваволі та анархії. Б) і судовою охороною покривджених, В) і адміністративно-

поліційними мірама охорони правопорядку, Г) і соціально-гуманітарною підтримкою покривджених, Г) і моральним осудженням публічною опінією. Але найважливішим превентивним середником є вихова, бо вона вщеплює людині правила суспільної поведінки та дисциплінує волю в напрямку обов'язкового підпорядкування цим правилам в практичному житті. Ролю вихователів виконують: А) батьки, Б) школа, В) церква, Г) преса, Г) література, Д) театр, Е) кіно та телевізія, Ж) політичні партії, З) професійні об'єднання та публічна опінія. Щоби виховна праця йшла в тих самих інтенціях та в тому самому цілеспрямованні треба всім вихователям погодитись прийняти єдиний виховний принцип, сформульований, як категоричний імператив: „будь людиною, шануй людську гідність, живи полюдськи”. Жити полюдськи — це значить жити розумно, використовуючи всі можливості, що дає сучасна техніка та економіка; це значить жити гарно, дбаючи про красу свого одягу, свого хатнього устаткування, будов, вулиць парків і т. д.; це значить жити чесно, тобто не лише використовувати всі свої права, але також і виконувати всі свої обов'язки супроти громади. Взагалі ж вихова має вщепити в душу людини людяність, як гуманне ставлення до всіх людей, що виявляє себе як щирість, доброзичливість та жертвенність.

Кожна людина хоче бути щасливою, але кожна розуміє щастя по-своєму: одні прагнуть багатства, другі слави, треті влади і т. д. Безперечно, що єдино правдивим, тривким та глибинним щастям є здібність радісними очима дивитись на Божий світ, тобто бути оптимістом, бо оптимізм зроджує творчий ентузіазм та патос світовідчування. Гасло: „радість в праці” треба замінити гаслом: „щастя в творчості”. Кожна без винятку людина, як що не є геніяльною, то принаймні має талант в якійсь галузі творчості. Цей

талант треба старатися відкрити ще за дитячих років, щоби його своєчасно почати розвивати та скріплювати, бо треба підготовляти високо кваліфікованих фахівців для всіх ділянок суспільного життя. А для високо кваліфікованого фахівця є найвищим щастям працювати в своїй галузі та тішитися позитивними осягами своєї творчості. Але найвищим щаблем щастя є душевний стан, коли людина має спокійне сумління, бо знає, що нікому не зробила зла, не понизила ані своєї, ані чужої людської гідності. Треба твердо пам'ятати, що бути людиною — це є не лише незапереченим правом, але також і невідкличним обов'язком кожної цивілізованої людини.

Категоричний імператив: „будь людиною” треба покласти підвалиною при розв'язанні проблеми подружного життя, бо подружнє життя є союзом двох статів і людську гідність кожної має бути пошановано. На історичному шляху під впливом відмінних обставин утворились відмінні форми подружного життя: А) короткотривале сезонне парубання, Б) безтермінове шлюбнє співжиття з правом розводу, В) шлюбний союз на ціле життя та Г) вільне кохання без зобов'язань з кожної сторони. На вищому щаблі цивілізації „шлюбний союз на ціле життя” став домінуючою формою розв'язання проблеми подружжя, але практикується він в трьох варіантах: 1) як полігамія, 2) як поліандрія та 3) як моногамія. Ясно, що полігамія веде до пониження людської гідності жінок, а поліандрія веде до пониження людської гідності чоловіків, а тому єдиноpozyтивною формою є моногамія, бо при ній обидві сторони знаходять належне потрактовання. Моногамія є тривалий подружний союз, бо базується на двох приреченнях, святочно проголошуваних обома сторонами при шлюбній церемонії: А) на обітниці нерозривності подружного союзу аж до смерти

та Б) на обітниці абсолютного дотримання подружньої вірності на ціле життя. Ці два приречення дають обом сторонам душевну рівновагу та певність, а на цьому ґрунті зроджується та закріплюється взаємне довір'я, а взаємне довір'я стає базою взаємного пошановання та внутрішньої свободи у виконанні кожною стороною своєї місії. Отже, нормально стається розподіл сфери компетенції: чоловік бере на себе роль репрезентанта та охоронця родини на зовні, а жінка бере на себе роль хоронительки родинного вогнища. Проблему розподілу сфери компетенції найдоцільніше розв'язало українське селянство, бо на українському селі чоловік є повновладним господарем на подвірі, в садку, на полі, а жінка є повновладною господинею в хаті та у вихові дітей, які при родинному вогнищі знаходять тепло та опіку. Отож, моногамія забезпечує обом сторонам всю повноту родинного щастя і в молодих роках, і в середньому віці, і на старість, бо у взаємних турботах обидві сторони знаходять сенс життя.

Часом, насщастя рідко, можна почути голоси, які вихвалюють вільне кохання, бо воно, мовляв, дає всю повноту щастя, а при тому не накладає на обидві сторони жодних зобов'язань. Розуміється, що таке щастя є ілюзорним, бо немає під собою міцного ґрунту. Треба твердо пам'ятати, що права без обов'язків є антисоціальним явищем, а тому на ньому не можна будувати нічого тривкого. Дійсно, в молодих роках вільне кохання може здаватися чарівним, романтичним, але в середньому віці обов'язково прийдуть підозріння, недовіря, муки ревнощів, а на старість прийде холод самотності, розчаровання та каяття в зроблених помилках, в змарнованні великих можливостей, що давала молодість. Отже, замкнений родинний трикутник — батько, мати та діти якраз в повній мірі відповідає, і природнім, і пси-

хичним, і соціяльним законам, а тому моногамія має стати єдиною формою подружного життя на вищому щаблі цивілізації.

СОЦІОЛОГІЯ

Бог приділив людині інстинкт соціальної гравітації, а тому людина має побудження приставати до гурту та жити суспільним життям. Суспільство — це є живий організм, що має поодинокі органи, які виконують специфічні функції в інтересах цілого організму. А людина є лише клітиною того чи іншого органу, а тому соціяльне становище людини оприділюється її приналежністю до котрогось одного органу. Значить, рівності поміж людьми бути не може, а на томість існує соціяльне різничковання відповідно до диференціяції функцій поміж людьми. Суспільні органи поділяються на три категорії: А) органи провідні, Б) органи керівні та В) органи працівні. Органи провідні встановлюють напрямні цілеустремлінь цілого суспільства, органи керівні реалізують вказівки органів провідних, а органи працівні виконують покладені на них завдання. Щоби суспільство могло жити та нормально розвиватись, треба зусилля поодиноких угруповань та окремих людей скоординувати та спрямовувати в одному напрямку для осягнення спільної всім життєвої мети. Розуміється, що координатором має бути провід. Значить, прововоді має бути приділено право давати розкази, директиви та інструкції, а зновже працівним масам має бути приділено обов'язок, обов'язок виконувати розкази та директиви. Так воно завжди було, так воно є і так воно буде на всі часи та на всіх щаблях цивілізації. Правда, на нищому щаблі цивілізації провід силкується узурпувати собі якнайширші права та поставити себе

понадконтролею мас, а в той же час накладає на маси дуже тяжкі обов'язки, ставлячи цим маси на щабель безсловесної робочої сили, згідно з мітом про титанів та пігмеїв, згідно з теорією про надлюдей та підлюдей. Розуміється, що на вищих щаблях цивілізації вивищування проводу та такої дискримінації мас бути не може, бо стає категоричним імперативом принцип: „немає права без обов'язків та обов'язків без прав”, бо так вимагає закон соціальної справедливості. Отже, на вищому щаблі цивілізації конституцією встановлюється обсяг прав проводу, а також встановлюється обов'язок відповідальності проводу за антиконституційні чини, а зновже нормами соціального законодавства встановлюється розсяг обов'язків мас, а конституцією гарантуються масам елементарні громадянські права. Вимога соціальної справедливості має бути застосована і у відношенні до поодиноких членів суспільства, а значить не сміє бути ані категорії упривілейованих щасливців, ані категорії уполісджених нещасників, як то було при кастовій системі.

Суспільство, розвиваючись органічно, проходить через такі розвоєві етапи: родина розвивається в рід, рід розвивається в племя, споріднені племена утворюють однородну етнічну групу, етнічна група розвивається в націю, нація розвивається в громаду, громада розвивається в державу, держава стає народом, а вже з народів складається людство. Отже, народ — це є найвищий щабель концентрації та кристалізації людської спільноти. Як стверджує історія, Народ завжди кристалізується у формі трьохгранної піраміди. Основою піраміди є етнічна своєрідність, а три грані піраміди — це є три царини творчої динаміки народу: царина економічної творчості, царина соціальної творчості та царина державо-політичної творчості. Отже, трьохгранна піраміда є обов'язуючою фігурою кристалізації народу для

всіх часів. Правда, кожен народ у своїй внутрішній структурі має відмінні індивідуальні риси, але в той же час має багато загальних рис, що споріднюють його з іншими народами. Якраз, маючи на увазі ці загальні риси, можна всі існуючі та існуючі піраміди поділити на три типи: для середньовіччя типовою є піраміда феодалізму, для нової доби типовою є піраміда капіталізму, а для найновішої доби типовою є піраміда комунізму. Піраміда феодалізму характеризується так: основою є етнічна окремішність; економічна структура така: домінуючу роль відіграють латифундії феодалів, що охоплюють великі земельні обшари; посередині існують мійські підприємства ремісників, об'єднаних в цехи; на низу піраміди існують дрібні господарства селян-кріпаків; соціальна структура така: домінуючу роль відіграє каста земельної аристократії, що користується широкими привілеями; посередні існує каста ремісників, що трактуються вільними громадянами; внизу існує каста селян-кріпаків, що обов'язані відробляти панщину; державно-політична структура така: на горі стоїть абсолютний монарх, посередині стоїть всевладна бюрократія, а внизу безправні маси вірнопідданих. Із наведеної характеристики випливає, що феодалізм був жорстоким та несправедливим соціально-політичним укладом. На зміну феодалізму прийшов капіталізм.

Піраміда капіталізму характеризується так: основою є нація; економічна структура є така: домінуючу роль відіграють великокапіталові підприємства чи то одиничних підприємств-мільярдерів, чи то спілок-гігантів, що займають монополне становище; на другому місці стоять підприємства середніх розмірів, що лише пристосовуються до загальної кон'юнктури; на третьому місці стоять підприємства ремісників та дрібних торговців, що мають мінімальні мож-

ливості до розвою; соціальна структура така: впливову ролу в суспільному житті відіграє великокапіталова буржуазія чи плутократія; другорядну ролу відіграє дрібна буржуазія, до якої треба зараховувати дрібних підприємців, трудову інтелігенцію та заможне селянство; третьою суспільною верствою є пролетаріят, який завдяки своїй чисельності та організованості зумів вибороти собі певне соціальне становище, яке в поступових державах є закріплене соціальним законодавством; до пролетаріату зараховується робітництво та малоземельне і безземельне селянство; державно-політична структура така: провідну ролу відіграє влада законодавча; адміністративно-організаційну ролу відіграє влада виконавча; широкі маси користаються елементарними громадянськими правами; своїм голосуванням на виборах громадяне впливають на персональний склад Народнього Представництва; державною формою при капіталізмі буває або конституційна монархія, або лібералістична республіка. Отже, із наведеної характеристики випливає, що капіталізм є вже вищим щаблем цивілізації в порівнанні з феодалізмом, бо постановами конституції встановляє обсяг прав та обов'язків як проводу, так і широких мас.

При характеристиці піраміди комунізму треба мати на увазі, що комунізм фактично має два обличчя: одно декларативне, чи ліпше сказати — декоративне та друге фактичне, буденне. Отже, офіційна пропаганда характеризує комунізм так: основою піраміди є інтернаціонал; економіка комунізму побудована на тотальній націоналізації чи соціалізації основних капіталів; соціальна структура побудована на тотальній ліквідації буржуазії, як кляси, тобто на тотальній пролетаризації мас; значить, утворилося бзклясове суспільство, в якому всі рівні; державно-політична стру-

ктура побудована на радянській системі, що є втіленням постулатів демократії. Так рекламує комунізм офіційна пропаганда. Але правдива характеристика піраміди комунізму має бути така: основою піраміди є інтернаціонал, як середник для завойовання світу; економічна структура є така: основну роль відіграє тяжка індустрія та гігантсьовхози; другорядну роль відіграють кооперативні підприємства та колхози; а дрібні підприємства ремісників та торговців, а також індивідуальні селянські господарства ледве хивотіють, бо обкладені надмірно високими податками, щоби не могли розвиватись та конкурувати з державними підприємствами. Соціальна структура така: на горі стоїть партійна верхівка, що користується необмеженими правами; посередині є партійна маса, що користується великими привілеями; внизу стоїть безпартійна маса робітництва та селянства, що живе в тяжких матеріальних умовах, бо позбавлена права боротися за поліпшення своєї долі не лише страйками, але навіть демонстраціями, чи протестами, бо страйки та демонстрації вважаються державною зрадою і гостро караються; державно-політична структура така: провід партії (політбюро) встановляє генеральну лінію внутрішньої та зовнішньої політики держави; цю генеральну лінію потім формально без права змін та критики одностайно ухвалює Верховна Рада, як найвищий орган конституанти; таким чином фактично тоталітарна система знаходить собі легітимне оформлення: виконавча влада (міністерства) виконує директиви генеральної лінії чисто бюрократичними методами, а тому панує формалізм та безвідповідальність. Громадянські права широких мас дуже обмежені, а участь у голосуванні при загальних виборах трактується не як право громадян, але як обов'язок, бо, голосуючи за урядово виставлених кандидатів, громадяне

цим актом виявляють свою лояльність до влади. З цієї характеристики випливає, що комунізм як соціально-політичний уклад є побудований на демагогії, на спекуляції та на соціальній несправедливості.

Як вже було зазначено, в світі тепер відбувається змагання між двома відмінними соціально-економічними системами — між капіталізмом та комунізмом. Капіталізм побудовано на інституті права приватної власності, а комунізм побудовано на інституті права публічної власності. Отже, капіталізм та комунізм — це є антиподи, які себе взаємно заперечують та поборюють. Тому що комунізм також як і капіталізм послуговується капіталами, було би доцільним для ясності протиставлення уживання такої термінології: А) індивідуалістичний, чи буржуазний, чи приватно-власницький капіталізм та Б) колективістичний, чи соціалістичний, чи комуністичний капіталізм, або для скорочення: індивідуалізм та колективізм. Кожен антипод має і позитивні, і негативні сторони. Позитивною стороною індивідуалізму є інститут права приватної власності, бо він забезпечує власникові капіталу можливість вільного диспонування капіталом та вільного виявлення власної ініціативи, а негативною стороною є безплянність загострена конкуренція та періодичні кризи. Позитивною стороною колективізму є інститут права публічної власності, що дає можливість планування та регулювання господарського життя, а негативною стороною є тотальний централізм, формалізм та бюрократизм. Як вже було зазначено антиподи можна сполучити у синтезу і тоді утворюється новий феномен вищого розвоєвого щабля, бо в ньому негативні сторони взаємно нейтралізуються, а позитивні себе взаємно доповнюють та зміцнюють. Отож, було би доцільним в інтересах поступу сполучити індивідуалізм та колективізм бо тоді би утворився

новий соціально-економічний лад, в якому би вже не було ані анархії виробництва та криз, бо було би планування, ані централізму та бюрократизму, бо була би свобода ініціативи.

Кожен соціально-економічний лад мусить мати власну ідеологічну базу. Дуже дивним, чи навіть парадоксальним явищем є факт, що капіталізм та комунізм мають одну ту саму ідеологічну базу. Як ідеологічну базу вони прийняли гасло французької революції: „свобода, рівність, братерство”. Як показує навіть поверхова аналіза, це гасло є спекулятивно-демагогічне, тобто нереальне, а до того не є воно суцільне, не є воно поступове. Дійсно, постуляти цього гасла: „свобода та рівність” себе взаємно виключають, бо де є свобода, там ніколи не буде рівності, а де є рівність там не може бути чинною свобода. Зновже, в цивілізованому суспільстві свобода має бути унормована правовими приписами, бо необмежена свобода в руках несумлінних одиниць стає сваволею, тобто загрозою для цілого суспільства. Значить, в цивілізованому суспільстві має бути декляровано новий постулат: правопорядок, бо він забезпечує всім громадянам їхні законні права та охороняє від проявів сваволі, встановлюючи всім громадянам їхні прямі обов’язки.

Постулат — рівність також не є реальним, бо рівності не може бути ані по законам фізичним, ані по законам психічним, ані по законам соціальним (інша фізична консістенція, інша психічна вдача, інше соціальне становище). Отож, постулат-рівність треба замінити постулятом соціально диференціяція функцій, щоби всі ділянки суспільного життя мали своїх функціонерів-фахівців. Також і постулат-братерство є утопією, ілюзорною мрією, а тому треба його замінити конструктивним постулятом — згода та співпраця. Таким чином нова ідеологічна база для нового сус-

пільного ладу має бути сформульована в такому гаслі: „правопорядок, соціальна диференціація функцій, згода та співпраця”. Новий соціально-економічний лад, що буде синтезом індивідуалізму та колективізму, треба базувати на постулаті: згода та співпраця. Цим титулом новий лад має бути схарактеризовано та окреслено терміном: конкордизм.

Піраміда конкордизму має бути побудована так: 1) в основу піраміди має бути покладено скарби національної культури, бо вони якраз відзеркалюють характеристичні риси духовости народу; 2) економіку конкордизму треба базувати на принципі згоди та співпраці двох секторів права власности: сектору права публічної власности та сектору права приватної власности; сектор права публічної власности має охопити ті галузі економіки, які не можуть бути залишені в посіданні приватних власників, бо то би було або несправедливо, або небезпечно; напр. несправедливо було би передати у приватні руки джерела природніх багатств, а зновже небезпечно було би, коли би ключеві позиції були під керівництвом безвідповідальних одиниць; виходячи з цих міркувань, треба вважати доцільним, щоби сектор права публічної власности охоплював такі галузі економіки: А) лісництво, Б) гірництво та тяжку металюргію, В) великокапіталову індустрію всіх галузів, Г) залізниці, Д) цукроварні, гуральні та промислові млини, Е) банки, Ж) асекурівні, З) підприємства мійських громад (електрівні, газівні, ятки, трамваї і т. д.) та І) маєток сільських громад (вигін, ставок, водяний млин, урочище і т. д.; у всіх цих галузях може бути заряджено плянування та регулювання виробництва, а тим буде уникнуто причин до різких змін конюктури та до потрясень господарського життя періодичними кризами; сектор права приватної власности має охоплювати ті галузі економіки, в яких побажаними є вия-

ви приватної ініціативи та самодіяльності; тому то в цьому секторі буде толеровано вільну конкуренцію; сектор права приватної власності має охоплювати такі галузі: А) малі та середніх розмірів підприємства всіх галузів індустрії, Б) торгові підприємства всіх родів та всіх розмірів, В) будови всіх родів, Г) селянські трудові господарства, Д) ґрунти для спеціальних культур (виинці, хмільярні і т. д.) та Е) парцелі під житлові будови; аграрна політика конкордизму має бути спрямована на утворення чисельних кадрів заможного селянства, а тому вся уродна земля має бути передана у власність лише селянам-хліборобам, а то на таких умовах: 1) мають бути утворені трудові селянські господарства розмірами від 12 до 20-ти гектарів залежно від місцевих обставин, 2) власниками трудових господарств могутимуть бути лише селяне-хлібороби, що будуть особисто господарювати на своїому ґрунті, 3) трудові господарства можна буде купувати, продавати та передавати у спадщину лише в цілості, без права поділу чи дроблення, 4) в посіданні одної особи не може бути більше двох господарств, щоб не було скупчування землі в одних руках; свої вільні капітали заможне селянство буде використовувати на інтенсифікацію свого господарства та на засновання побічних промислів (молочарства, промислового городництва та промислового птахівництва і т. д.); заможне селянство буде сталим консументом промислових виробів, а тим створиться сприятлива конюнктура і для підприємств сектору права публічної власності; заможне селянство стане фізично і морально здоровою підвалиною і для інших прошарків цілого народного масиву; 3) соціальна політика конкордизму має бути базована на принципі згоди та співпраці поміж чотирьома станами, що утворюються в процесі діяння закону соціальної диференціації функцій в розвиненому

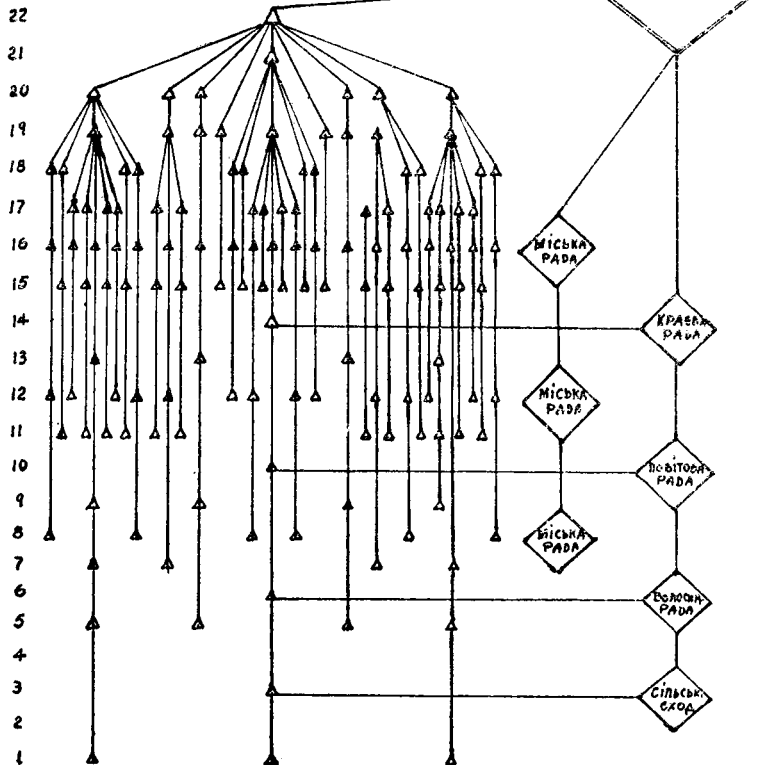
організмі; економічне життя розвивається під впливом чотирьох факторів: А) природи, Б) праці, В) капіталу та Г) науки; природа буде заступлена селянством, праця — робітництвом, капітал — підприємцями, а наука — трудовою інтелігенцією; так сформууються чотири стани; кожен стан буде мати свою організаційну мережу, а тим перетвориться у корпорацію; існуватимуть чотири корпорації: А) Союз хліборобських спілок, Б) Союз робітничих спілок, В) Союз підприємців різних галузів та Г) Союз тродової інтелігенції всіх фахів; кожен Союз буде об'єднувати всіх членів свого стану, буде їх виховувати, буде їх політично репрезентувати, та буде їх професійно захищати; тому то стане непотрібним існування політичних партій, бо вони не зєднують, а лише розєднують громадянство; при конкордизмі будуть шкідливими і реакційні партії, і революційні партії, бо єдиноправильним шляхом розвою та поступу має бути шлях невинної послідовної еволюції на базі тісної співпраці всіх соціяльних розшаровань; пора вже зрозуміти, що не антагонізм, а лише розумний компроміс має бути регулятором взаємин поміж станами, бо спільний інтерес важливіший від інтересів поодиноких угруповань; 4) провідною ідеєю державного будівництва має бути принцип згоди та співпраці Влади і Народнього Представництва; Влада репрезентує техніку адміністрування, а Народнє Представництво репрезентує волю Народу; із поєднання цих двох факторів утвориться державний орган — Рада, як легітимний орган народоправства; категоричним імперативом має стати гасло: „централізація законодавства та децентралізація управління”; для реалізації постуляту децентралізації треба територію держави поділити на окремі адміністративні райони, а саме: територію держави поділити на 10-ть країн, кожен край поділити на 10-ть повітів, кожен

повіт на 10-ть волостей, а кожна волость охоплюватиме дооколишні села; значить будуть утворені такі інстанції: в центрі — міністерства, а на місцях — Краєві дирекції, Повітові інспекторати, Волосні управи та Сельські уряди; на чолі кожної адміністративної одиниці стоятиме Адміністратор, який відповідатиме за додержання правопорядку; отже, в центрі цю роль виконуватиме Правитель, як Голова держави, а на місцях в цій ролі виступатимуть Краєвий Голова, Повітовий Голова, Волосний Голова та Сельський Голова; державні справи поділятимуться на дві категорії: 1) звичайні поточні справи та 2) надзвичайні засадничі справи; поточні справи полагоджуватимуть відповідні інстанції безпосередньо та вичерпно, а надзвичайні справи розглядатимуть та вирішуватимуть на сесіях Рад, а вже потім полагоджуватимуть їх відповідні урядові інстанції; напр. Сельський уряд полагоджуватиме такі поточні справи: реєстрацію членів сільської громади, виставлення легітимацій та урядових посвідок, ведення метрикальних записів і т. д.; для вирішення надзвичайних справ Сельський Голова періодично скликатиме Сельський сход; членами Сельського сходу будуть Голови родин (батько чи мати), що стало житимуть на терені села; сільський сход вирішуватиме такі справи: прийняття нових членів сільської громади, приділення їм землі із земельного фонду села, справи використання сільського мастку, трудова повинність на терені села, утримування сільських шляхів і т. д.; сільський сход вибиратиме двох Делегатів, які разом із Сельським Головою творитимуть представництво села у Волосній Раді; Волосний Голова періодично скликатиме Волосну Раду для вирішення таких справ: трудова повинність на терені волости, утримування волосних шляхів, медично-санітарні зарядження і т. д.; Волосна Рада вибиратиме двох Делегатів,

які разом із Волосним Головою творитимуть представництво волости у Повітовій Раді; Повітова Рада має бути поповнена трьома делегатами Мійської Ради повітового міста та Мійським Головою; Повітова Рада буде вирішувати справи, що торкатимуться цілого повіту; Повітова Рада вибиратиме двох Делігатів, які разом із Повітовим Головою творитимуть представництво повіту у Касвій Раді; Краєва Рада має бути поповнена трьома Делегатами від Мійської Ради краєвого міста та Мійським Головою; Краєва Рада вирішуватиме справи, що торкаються цілого краю; Краєва Рада обиратиме трьох Делегатів, які разом із Краєвим Головою творитимуть представництво краю у Державній Раді; до складу Державної Ради входитимуть також три делегати від Мійської Ради столиці та Мійський Голова; крім Делегатів від Красвих Рад до складу Державної Ради входитимуть по десять Делегатів від кожної корпорації; значить, склад Народного Представництва в Державній Раді буде зложено по двом принципам: А) по принципу територіального заступлення (33-ма делегатами) та Б) по принципу соціально-професійного заступлення (40 делегатів), а разом 73-и члени; Влада в Державній Раді буде репрезентована так: Правитель, 7-м шефів секторів, 37-м міністрів, 10-ть Красвих Голов та Мійський Голова столиці, а разом 56-ть членів; значить, Державна Рада складатиметься із 129-ти членів, а Головою буде Правитель, як Голова Держави; посднанням Влади та Народного Представництва утвориться Державна Рада, як орган всенародньої концентрації та репрезентації, який цим титулом стане легітимним органом народоправства, що рішатиме про долю цілого Народу, а саме: розглядатиме законопроекти та схвалюватиме закони, встановлятиме напрямні внутрішньої та зовнішньої політики держави, розглядатиме та затверджува-

тиме бюджет, критикуватиме та схвалюватиме діяльність Правительства та всіх Міністрів, розуміється, з правом відкликання поодиноких міністрів, доповнюватиме та змінюватиме конституцію і вибиратиме Правительство; Правительство іменуватиме Шефів секторів та всіх Міністрів і відповідатиме за себе і за них перед Державною Радою; міністерства будуть розподілені на 7-м груп відповідно до числа секторів, а саме: сектор культури охоплюватиме міністерства: А) публічних імпрез, Б) преси та пропаганди, В) фільмової продукції, Г) державного видавництва, Г) освіти, Д) плекання народньої творчости (вишивкарства, килимарства, дереворити, кераміки і т. д.), Е) книгозбірень та архівів, Ж) мистецтва та З) музейництва, 2) сектор соціальної охорони охоплюватиме міністерства: А) соціальної асекурації, Б) праці та В) соціальної опіки (старобиньці, сиротинці, доми інвалідів, багатодітних вдів та дефективних дітей і т. д.) 3) до сектору збройних сил належатиме міністерство військових справ, 4) сектор адміністративної нормалізації охоплюватиме міністерства: А) закордонних справ, Б) торгівлі, В) промисловости, Г) рослинництва, Г) тваринництва, Д) внутрішніх справ, Е) електрофікації, Ж) катастру нерухомостей, З) трудової повинности, І) пошти та телеграфу, И) здоровля, 5) до сектору правної охорони належатиме міністерство судівництва, 6) сектор бюджетового плянування охоплюватиме міністерства: А) оподаткування, Б) бюджетового прелімінару та В) державної контролі, 7) сектор публічної економіки охоплюватиме міністерства: А) лісництва, Б) гірництва та тяжкої металургії, В) великокапітальної індустрії, Г) залізниць, Г) фінансів (державної скарбниці), Д) цукруварень, гуралень та промислових млинів, Е) банків, Ж) асекурівень та З) підприємств мійських громад (електривень, газівень, трамваїв і т. д.

СХЕМА КОНСТРУКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ

Пояснення до схеми:

- 22 Правитель, як Голова Держави.
- 21 Шеф сектору адміністративної нормалізації, як Заступник Правителя.
- 20 Шефи секторів: 1) культури, 2) соціальної охорони, 3) збройних сил, 4) правової охорони, 5) бюджетового планування та 6) публічної економіки.
- 19 Міністри-Дорадники: 1) освіти, 2) праці, 3) військових справ, 4) закордонних справ, 5) внутрішніх справ, 6) здоров'я, 7) судівництва, 8) прелімінару бюджету та 9) фінансів (державної скарбниці).
- 18 Міністри: 1) публічних імпрез, 2) преси та пропаганди, 3) мистецтва, 4) музейництва, 5) торгівлі, 6) промисловости, 7) публічних робіт, 8) пошти та телеграфу, 9) лісництва, 10) гірництва та тяжкої металургії, 11) асекурації, 12) мійського самоврядування.
- 17 Міністри-референти: 1) фільмової продукції, 2) державного видавництва, 3) плекання народньої творчости, 4) книгозбірень та архивів, 5) соціальної асекурації, 6) соціальної опіки, 7) рослинництва, 8) тваринництва, 9) електрофікації, 10) катастру нерумостей, 11) оподаткування, 12) державної контролі, 13) тяжкої індустрії, 14) залізниць, 15) цукроварень, гуралень та промислових млинів, 16) банківництва.
- 16 Керманічі: 1) театральної централі, 2) фільмового ателіє, 3) академії наук, 4) центральної книгозбірні, 5) центрального музею, 6) соціальної інспекції, 7) інтендантури, 8) біржі, 9) дослідчого інституту рослинництва, 9) публічної безпеки, 10) геодезичного інституту, 11) поштової централі, 12) найвищого суду, 13) бюджетової контролі, 14) головної управи лісництва, 15) технічного

устаткування, 16) розрахункової централі, 17) центрального банку, 18) мійського самоврядування столиці.

- 15 Керманичі: 1) пресової централі, 2) центрального видавництва, 3) інструкційної централі, 4) академії мистецтва, 5) централі асекурації, 6) централі опіки, 7) амбасади, 8) промислової палати, 9) дослідчого інституту ветеринарії, 10) центральної електривни, 11) централі виготовлення плянів, 12) медичної централі, 13) податкової централі, 14) контрольного центру, 15) гірничої централі, 16) транспортної централі, 17) централі сільсько-господарського промислу, 18) асекураційної централі.

14 Красвий Голова.

- 13 Ректор високої школи, Командир корпусу, Предсідник Красвого Суду, Керманіч Красвої дирекції державної скарбниці.

А далі йдуть місцеві органи дотичних міністерств.

Треба визнати, що загальнопризнані фетіші демократизму: всенародні вибори, партійний склад парламента, колективна відповідальність міністрів перед парламентом та поділ влади на законодавчу та виконавчу є псевдо-демократичним, бо завжди дають негативні наслідки. Отож, добра половина виборців, що вважає себе аполітичною, ставиться до виборів байдуже та апатично і хоч приймає участь у виборах, то лише з обов'язку, а подає свій голос за ту партію, про яку перед виборами найбільш голосно кричали агітатори. Зновже, партійний склад парламента завжди дає негативні висліди, бо при однопартійній системі приводить до диктатури партії, себто до тоталітаризму, а при двохпартійній системі приводить до утворення домінуючої більшости та до проявів обструкції збоку меньшости, що паралізує діяльність парламента, а вже при кількаскладовій системі

приводить до утворення коаліції, що немає тривкого ґрунту. Також система творення кабінету міністрів по партійному принципу часом приводить аж до абсурдів напр. журналіст стає міністром військових справ, або адвокат стає міністром хліборобства і т. д. Наслідком колективної відповідальності міністрів часто приходиться до кризи кабінету, що дезорганізує діяльність державного апарату. Залежність влади виконавчої від влади законодавчої примушує владу виконавчу служити партійним інтересам коаліції часом навіть на шкоду інтересам цілої держави.

При конкордизмі прямі вибори відбуватимуться лише в першому виборчому етапі, а саме на зборах Сельського Сходу та на зборах місцевих станових організацій, бо виборці себе особисто добре знають, а тому голосують не з огляду на партійну приналежність кандидата, але з огляду на особисті спроможності та чесноти кандидата. А вже на наступних виборчих етапах вибори відбуватимуться ступнево по принципу селскіі. Міністрів іменуватиме Правитель і вони будуть відповідати кожен за себе особисто, а тому ніколи не прийде до демісії цілого кабінету. Міністрами будуть іменовані висококваліфіковані фахівці з великим практичним стажем в своєму ресорті. Також, nebude поділу влади, бо владі буде приділено конституцією аж три функції: 1) функція Законодавця, 2) функція Інтерпритатора законів, (видавання обов'язуючих постанов та декретів) та 3) функція Охоронця законів (адміністративні кари). Отож, правопорядок, соціальна справедливість та народоправство характеризуватимуть конкордизм, як новий суспільний лад.

Взасмини поміж народами мають бути базовані на трьох принципах: 1) на праві кожної нації на самоозначення, 2) на праві кожної держави на соборність національної території та 3) на праві на охорону від агресії чи окупації. Кож-

на нація, що посідає свою власну історичну територію, має право власною волею утворити самостійну державу. Значить, право кожної нації на самостійне державне життя має бути всіми пошановане. Історична територія державної нації чи національної держави не може бути зменшена анексією чи окупацією, під яким титулом чи претекстом вона не була здійснена.

Щоби в майбутньому уникнути кривавих воєн та збройних зударів, має бути організовано міжнародній Трибунал, який мирним шляхом полагоджуватиме непорозуміння та конфлікти поміж народами. До диспозиції Трибуналу буде приділено Корпус міжнародньої поліції, що охоронятиме правопорядок у цілому світі.

Лучником народів має бути міжнародня мова, бо вона буде середником до взаємного пізнання на цілій земній кулі. Міжнародня мова мусіла би задовольняти таким вимогами: мусіла би бути милозвучною, тобто приємною та легкою до вимови, мусіла би бути абсолютно фонетичною.

Із наведеного видно, що основні засади конкордизму — згода та співпраця відкривають перед людством світлі перспективи поступу та розвою культури і цивілізації.

В И С Н О В К И

Бог-людство-народ-родина-Я — ось такий широкий діапазон людського життя. Розуміється, що людина мусить бути активною, щоби використовувати всі можливості та жити повним життям. Але зновже людина мусить бути розсудливою та обережною, щоби незбочити з прямого шляху та не блукати в лабіринті життєвих контрастів та противенств. Людина — це безодня противенств: добра та зла, святости та підлости, мудрости та глупоти, любови та ненависти, самопосвяти та зради, покірности та бунтарства, а тому треба себе дисциплінувати, щоби все йти шляхом добра, а не зла, щоби бути конструктивно-творчою істотою. Зновже, в суспільному житті немає поміж людьми рівности ані фізичної, ані психічної, ані соціальної, ані моральної, а це часто буває причиною кривди та пониження для одних та возвелчення для других, тобто причиною соціальної несправедливости. Отож, соціальну нерівність треба компенсувати соціальною справедливістю, яка вимагає, щоби права та обов'язки людини були урівноважені, щоби людина брала від суспільства стільки, скільки вона сама дає суспільству. Тоді, хоч нерівність залишиться і на вічні часи, але вже не буде соціальної несправедливости, а в той же час нерівність буде причиною багатогранности, багатобарвности та багатозвучности суспільного життя. Але понад соціальною справедливістю є вища справедливість — спра-

ведливість етична, яка вимагає, щоби більше давав, аніж бере той, хто має надбток, а зновже, щоби більше брав, аніж дає той хто має нагальну потребу; більше дає аніж бере молодий, сильний, розумний, талановитий, багатий та життєрадісний, а більше бере ніж дає старий, хворий, каліка, нездара, бідний, нещасний та розчарований. Значить, перед людством в проекції існують три ери: ера соціальної несправедливості, ера соціальної справедливості, ера етичної справедливості, а цим трьом ерам відповідають три піраміди: піраміда комунізму, піраміда конкордизму та піраміда теократизму. Якраз, з висот теократизму відкривається площина метафізичної абстракції, в аспекті якої всі люди є рівні, бо є носіями душі, як іскри Божого маєстату. В цій площині домінуючою ідеєю є ідея людської гідності з якої вилинюється ідея месіанізму людства.

Значить, категоричним імперативом для всіх народів на всі часи має бути заповіт Т. Шевченка :

*„Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде;
Умийтеся, в багні не скверніте образ Божий;”.*

Кінець